

שני דיני פרק שלשה עשר כתובות

קו.

עין משפט
נר מצוה

י א מיי פ"ב מהל
אשוח הל טו סמ
לאין פל טו"ע אה"ע
פי ע ט"ז ה
יח ב מיי שם טו"ע
שם ט"ז י
יג א מיי פ"ח שם הל
יע טו"ע שם ט"ז ה
ט"ז י
כ ד מיי פ"ב שם הל טו
טו"ע שם ט"ז י
ט"ז י
כא ה מיי שם הל טו
טו"ע שם ט"ז י
כב ו מיי שם טו"ע
שם ט"ז י
יח:

תוספות ר"ד

פוסקין מוונות לא"א
ושמואל אמר אין פוסקין
פי מהלך למדינת הים
ואשתו תובעת מוונות רב
סבר ב"ד יורדין לנכסיו
ופוסקין מוונות לאשתו
ושמואל אמר אין פוסקין
אמר פוסקין דמשועבד לה
ושמואל אמר אין פוסקין
מ"ט רב זביד אמר
צריי אהפשה רב פפא אמר
חיישין שמא אמר לה צאי
מעשה ידך למונותיך.
פי והיא קבלה עליה אבל
כששמעו בו שמת פוסקין
וליצא למחש לזריי שהורי
סופה לבנות כתובתה
ואז תשבע שלא עכבה
בידה משלהם כלום ולצאי
מעשה ידך למונותיך
נמי ליכא למחש שכבר
מת ואיני משועבדת לו.
וא"ת הרי היא משועבדת
ליתומים ואף הם יאמרו
לה כן. תשובה אף הוא
אינו יכול לומר לה אי"כ
תתרגמה היא והרי עכשיו
אינה רוצה. אמר שמואל
ומודה לי אבא בשלשה
חדשים הראשונים שאין
פוסקין לפי שאין אדם
מניח את ביתו ריקם; תנן
מי שהלך למדינת הים
וכי ע"כ לא פליגי אלא
לענין שבעה אבל מונוי
היבין לה תרגמי שמואל
כששמעו בו שמת; ומהכא
שמעין שאין היתומים
יכולין להשביע האלמנה
כל זמן שהיא נונית
דילמא אהפשה בעלה
צריי דהא פסקי לקמן
הלכתא כחן כ"ש דק"ל
כרב דאמר פוסקין מוונות
לא"א ומוקי למתני מחיים
דבעל ואיכא לממר התם
הוא דפליגי עליה דחנן
ואמרי תשבע דמאן לימא
לן דאתא לידד גיבור
כתובתה ותשבע דילמא
מייחא היא ברישא הלכך
תשבע השתא דילמא צריי
אהפשה אבל באלמנה
הנונית כ"ע לא פליגי
דחשבע בסוף ולא תשבע
בתחילה; בני כהנים
גדולים אומרים תשבע חנן
אמר לא תשבע ואם בא
האמר פסקתי לה
מוונות נאמן פי ובשבעה
ומחורת לו מה שנתנו
לה ב"ד ה"ג כששמעו בו
שמת והא אמר בא קאמר
אם בא לאחר שמונה.

ששמעו בו שמת. פירש הקונטרס דלמאי ניוחש לה אי לזריי
הרי סופה ליעול כתובתה ולישבע שלא עיכבה משלהם
כלום והשתא צעי למימר דפליגי בלא שמעו בו שמת היינו בלא שבעה
דאי שבעה אמאי לא תטול וזה אינו דהא בסמוך פריך עד כאן לא
פליגי אלא לשבעה אבל למונות
יהצין לה אלמא לשמואל אפילו
שבעה אין לה ונראה לרבי דהיינו
טעמא דשבעה זו שמת לכולי עלמא
פוסקין דאין כאן שום הוכחה לשה
דתפסה זריי ולא שאמר לה צאי
מעשה ידך במונותיך אבל בלא
שמעו שמת אמר שמואל דאין פוסקין
דמוכחא מילתא מדאיתו חזור שנתת
ממנה שום ענין לרז זביד זכריי
ולרז פפא דאמר לה צאי כו' והלכך
אפי' שבעה לא מהימנא. מ"מ.
ולכי מגמגס לפירושו דפריך בסמוך
מהא דתינא מי שהלך למדינת הים
ואשתו תובעת מוונות בני כהנים
גדולים אומרים תשבע כו' ואם בא
כו' ומשני ששמעו בו שמת דוחק
לשנויי צא לאחר שמועה ונמנא שהיה
שקר מה ששמעו בו שמת והיה מני
לשנויי בלא שמעו בו שמת וכוון
דפסקיה מצדא או שום אונס שאינו
יכול לשזב דמודה שמואל דפוסקין
לה מוונות כיון דהשתא ליכא הוכחה
ואמר לי רבי דהא מילתא לא שכיח
הוא שיארע אונס או יפסיקו הנהר
יותר מיום או יומים:

בששמעו ב"ד שמת בור"ע ע"א

א פליגי. נראה
לרבי דהאי שמעו בו שמת צעני
עדים מדקאמר לקמן ששמעו בו
שמת צעד אחד מכלל דעד השתא
ס"ד צעני עדים וצקול נמי ליכא
למימר מדפריך לקמן ת"ש האשה
שהלכה היא ובעלה למדינת הים כו'
וצבה ואמרה גירשני צעלי מתפרנסת
והולכת עד כדי כתובתה ומשני
כשמעו בו שמת פירוש שמת קודם
אותו הזמן שאמרה שנתגרשה ופריך
מ"ש עד כדי כתובתה אפילו לעולם
נמי ואי שמעו בו שמת צקול קאמר
מאי קושיא וכי יש להאמין הקול

פוסקין מוונות. צ"ד יורדין לנכסי מי שהלך למדינת הים ופוסקין
מוונות לאשתו: **בשמעו בו שמת כ"ע לא פליגי**. דפוסקין דלמאי
ניחוש לה אי לזריי הרי סופה לנצות כתובתה ומשבע שלא עיכבה
משלהם כלום ואי לשמא אמר לה צאי מעשה ידך במונותיך וקבלה
עליה משמת אינה משועבדת לו
למעשה ידיה. וא"ת והרי היא משועבדת
ליתומים ואף הם יאמרו לה כן אף
הוא לא היה יכול לומר לה אלא אי"כ
היא מתרגמה: לרבי. זכורות כספים
נתן זביד למונות: חיישי' שמא אמר
לה צאי מעשה ידך במונותיך.
וקבלה עליה: איכא ציניוהו גדולה.
הראויה להתפיסה מעות ולא ספקה
מוונות במעשה ידיה שהן שני צלורת
או שאינה צולת מלאכה לזריי
איכא למיחש ללאי מעשה ידך
במונותיך ליכא למיחש דכיון דלא
ספקה לא קבלה עליה: אי נמי
קטנה. ובעלת מלאכה והשנים
כתקין: **ופסקה**. לרז זביד פוסקין
דלא עביד איניש דמתפיס זריי לקטנה
לרז פפא אין פוסקין דאיכא למימר
לאי מעשה ידך למונותיך אמר לה:
ואם בא ואמר פסקיה לה מוונות.
אחפסתיא זריי: **נאמן**. ובשבעה
ומחורת מה שנתנו לה צ"ד: **לאחר**
שמועה. לאחר ששמעו בו שמת
צא: **ולא דבר אחר**. מפרש לקמיה:
במשרה אשמו ע"י שלישי. העמיד
האפוטרופוס לוונה ועכשיו משך
האפוטרופוס את ידו דהשתא ודאי
לזריי ליכא למיחש ולא לשמא אמר
לה צאי מעשה ידך למונותיך:
אי הכי. דהשרה אותה ע"י שלישי
אפי' בניו וצנתיו נמי דהא גלי דעתיה
דניחא ליה שיהו מונוין משלו:
צדקה

א פוסקין מוונות לאשת איש ושמואל אמר
אין פוסקין מוונות לאשת איש אמר שמואל
מודה לי **אבא בשלשה חדשים הראשונים**
אפי' שאין אדם מניח ביתו ריקן יבששמעו
בו שמת כולו עלמא לא פליגי כי פליגי
בשלא שמעו בו שמת רב אמר פוסקין דהא
משועבד לה ושמואל אמר אין פוסקין מ"ט
רב זביד אמר אימא צריי אתפסה רב פפא
אמר חיישין שמא אמר לה צאי מעשה
ידך במונותיך מאי בינייהו איכא בינייהו
גדולה ולא ספקה אי נמי קטנה וספקה תנן
מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת
מוונות יחנן אמר תשבע בסוף ולא תשבע
בתחלה נחלקו עליו בני כהנים גדולים
ואמרו תשבע בתחלה ובסוף עד כאן לא
פליגי אלא לענין שבעה אבל מונוי יהבינן
לה תרגמה שמואל בששמעו בו שמת תא
שמע מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת
מוונות בני כהנים גדולים אומרים תשבע
חנן אומר לא תשבע יואם בא ואמר פסקתי
לה מוונות נאמן הכא נמי בששמעו בו שמת
והא אם בא ואמר קאמר אם בא לאחר
שמועה ת"ש **אפי' מי שהלך למדינת הים**
ואשתו תובעת מוונות **ואם בא ואמר צאי**
מעשה ידך במונותיך רשאי קדמו בית דין
ופסקו מה שפסקו פסקו הכא נמי בששמעו
בו שמת ת"ש **אפי' מי שהלך למדינת הים ואשתו**
תובעת מוונות **ב"ד יורדים לנכסיו וזנין**
ומפרנסין לאשתו אבל לא בניו ובנותיו ולא דבר אחר אמר רב ששת במשורה
את אשתו ע"י שלישי נמי ובנותיו נמי כשהשרה לזו ולא השרה לזו
מאי פסקא אלא אמר רב פפא כששמעה בו שמת בעד אחד היא דאי בעית
אינסובי בעד אחד מצוי מינסבא מונוי נמי יהבינן לה בניו ובנותיו דאי בעו
למייחא לנכסיו בעד אחד לא מצו נחתי מונוי נמי לא יהבינן להו **מאי דבר**
אחר רב חסדא אמר תכשיט רב יוסף אמר צדקה מ"ד תכשיט כל שכן
צדקה

הואיל והיא אמרה שגירשה ולא מת ולא דמיא לה היא דפרק המפקד (צ"מ דף נח: ושם) שצוי
לנכסיו ושמואל אמר מורדין כשמעו בו שמת כולי עלמא לא פליגי דמורדין והוא שמעו בו שמת היינו צעד אחד דאי צעני עדים
מאי חידוש הוא הלך הם יורשים אותו וא"ת ואעד אחד היאך מורדין והתנן ציננות צפרק האשה שהלכה (דף קטו: ושם) גבי
האשה שאמרה מת צעלי שאין האחים נכנסים לנחלה על פיה ומדהיא לא מהימנא עד אחד נמי לא מהימנא וי"ל דהתם מייירי לירד
ולמכור אבל בהמפקד מייירי לירד על מנת שלא למכור כדמוכח התם והא דמינא לקמן צ"ד יורדין לנכסיו וזנין ומפרנסין את אשתו
אבל לא בניו וצנתיו ומוקמינן לה בששמעו בו שמת צעד אחד וקאמר בניו וצנתיו דאי צענו מיחא לנכסיו צעד אחד לא מנא נחתי
מונוי נמי לא יהצין להו התם נמי למכור אבל צפירות הגדלים צדה אכלי להו שפיר: **חיישין שמא אמר לה ב'ו**. וקיצלה עליה
ופטרמו ופטור הוא צקול אפי' דהשתא לא ספקה: **קטנה וספקה**. וא"ת והאיל וספקה נימרו לה צ"ד לאי מעשה ידך למונותיך
ולמה יורדים לנכסיו להאן דחייש לזריי ואי לא ספקה אי"כ היכי מתלה למ"ד צאי מעשה ידך והא אין מחילת קטנה כלום וי"ל כגון דספקה
לזכרים גדולים ולא ספקה לזכרים קטנים ולזכרים קטנים מהני מחילתה אי נמי צפעוטות דמקחן ומתנתן מתנה. מ"ר:
תרגמה שמואל בששמעו בו שמת. תימה אי"כ מאי טעמא דצני כהנים גדולים דמה לי דמת צציתו מה לי ששמעו בו שמת ע"פ
עדים ואין נראה לפרש ששמעו בו שמת. ע"פ עד אחד וי"ל דאפי' מת צציתו פליגי בני כהנים גדולים והא דנקט למי שהלך
למדינת הים רבותא נקט דס"ד ניחוש כ"כ לזריי דאפילו שבעה לית לה. מ"ר: **ואם בא ואמר פסקתי לה מוונות נאמן**.
פירש רש"י אף להוציא מידה מה שנתנו לה צ"ד שבעה דהכי משמע דאנצבעה קאי והיינו טעם דקתמא דמילתא מתפיס לה
זריי הלכך מונוין מידה שבעה ונראה לרבי **להצריכה שבעה וצבעה וצבעה מה שנתנו לה** ואלו הכי לא תמנא מי
שליה לה שיראים להפסיד אבל עכשיו שהיא צעניו אין יראים כלום פסומינן עליה ששבע. מ"ר: **ואם בא ואמר לה צאי**
מעשה ידך במונותיך רשאי. כלומר אם לוותה ואלה לא אפרע שאם לא היו מלוים לזו היתה דוחקת עלמה אף ע"ג לזו ספקה
והאי דלמרינן לקמן לוותה ואלה עמדה ומיאנה ודייקינן טעמא דמיאנה הא לא מיאנה יהצין לה התם שפסקו לה צ"ד:
מאי פסקא. תימה לרבי אין סתמא דמילתא אשתו דחייז במונותיה משרה על ידי שלישי בניו וצנתיו דלא מייחז במונותיהם
לא משרה ורבינו שמשון מפרש הסוגיא אי הכי בניו וצנתיו נמי אי אמרת בשלמא דלא איירי מתני' במשרה אשתו ע"י
שליש אלא אשתו וצניו סמוכין על שולחנו ניחא דאשתו מפרנסין הואיל והוא חייז לוונה משום חשש דשמא התפיסה זריי אין צ"ד
נמנעין מלוונה אבל בניו וצנתיו דאינו חייז במונותיהן אין לירד לנכסיו לפרנסם דצקל יש לחוש שמא התפיסה זריי והניח להם מעות
לפרנסם עד שישוב אבל השתא דמוקמת במשרה ע"י שלישי ליכא למיחש לזריי ומשני במשרה אשתו ע"י שלישי אבל בניו סמוכין על שולחנו
ולא השרה ע"י שלישי ולהכי חיישין לזריי ופריך מאי פסקא דזה אין רגילות דאשתו ישרה ע"י שלישי וצניו יהיו סמוכין על שולחנו: